

ניצולי שואה פועלים להשבת נכסיהם באירופה

מדובר בנכסים המוערכים ב-230 עד 320 מיליארד דולר ■ עשרות משפחות מחיפה פונות מדי שבוע לבדיקת זכאותן לנכסים

שלמה מאוב

לירושלים. בלגאסי ממליצים למי שמתכנן היום להכין מזוודות לנסיעה לפולין ולאסוף את נכסי המשפחה לרשותו - לבדוק תהליך האם היתה בעלות, או ששולם שכר דירה. ב"לגאסי" מאמינים כי "לא ייתכן שהמגיעים לפעילות החזרת הרכוש יהיו מנותקים לחלוטין מגורמי הכדאיות הכלכלית, כאשר מדובר בפעילות שנעשתה על-ידי אנשי מקצוע דוגמת מומחי גאודזיה, אדמיניסטרטורים ועורכי דין המתמחים בתהליך, כדי לקבל תוצאות, וע"פ לוח זמנים מוגדר - חייבים לשלם".

"יותר מ-80% מהתובעים שמסיימים את התהליך נרשמים כבעליהם החוקיים של הנכס, ואף נהנים מתהליכי המכירה. בין אם מדובר בדמי שכירות על הנכס שבבעלותם או בדמי מכירה, הסיפור האמיתי הוא סיפור על "צדק היסטורי" בעידן של אירופה המודרנית". אומר שאוב, "בהחזרת הרכוש אני מרגיש שיש ניצחון בועזי אנפין על כוחות הרשע. זהו מימוש של געגוע למשהו שהיה ואבד. אם לנכסים או לסביבה שממם נתלשו ההורים והסבים והסבתות שלנו מבלי שיוכלו להיפרד, לקחת משתו, לומר שלום לשכנים מה שנים, זה היה ניתוק חד וקורע. לנו, אין הרשות להתנתק מכל מה שהיה שייך למשפחות. הגישה לתהליך איננה קלה, אבל זהו התהליך שהמצפון והצדק ההיסטורי מחייבים אותנו אליו".

המגיע - ועכשיו", אומרים ב"לגאסי", "הצטרפותה של פולין לשוק האירופי, פתחה חלון הזדמנויות חד-פעמי. אם לא ננצלו היום - ילדינו ודאי שלא יעשו זאת". מחובתנו לזכור, שבכל שנה מצטמצמת אוכלוסיית הניצולים בעולם בין 20%-10%, ובבוא הזמן לא יהיה מי שיזכור מה היה שם, איפה, וכיצד נראה הנכס". על ממשלת פולין מוטלת חובה מוסרית כבדת משקל כלפי בני דור הניצולים וילדיהם, וממשלת פולין הנוכחית יודעת זאת, ובקשיחות רבה גם יודעת להתעלם מעובדת הפשע הנעשה - ראשית בחסות הזמן החולף, ובהמשך בעזרת חוסר הפעילות מצד תובעים פוטנציאליים, ובכך נחתמת הלגיטימציה ל"שוד חוקי", אשר בין היתר זהו גם הגדול הגדול ביותר בהיסטוריה מאז ומעולם. למעשה, אי-טיפול בנושא הנכסים - גובל במתן גושפנקה חוקית לממשלת פולין "להרוג וגם לרשת".

ב"לגאסי", מעידים על הפוגים הרבים, בני הדור הראשון שזוכרים היכן גרו, היכן היה העסק שלהם או הקרקע שרכשו, ומסבירים שכדאי לשים לרגע בצד את הרגשות, ובצורה קרה ומוחשבת לגשת לעבודה שסופה עשוי להניב הצלחה. אין כאן תעודת ביטוח - אך כדאיות ודאית יש. בדומה לניסיונו האישי של שאוב, כך הצלחתו משפחות נוספות לקבל חזרה לידיהן בתים בשווי של מאות אלפי דולרים לאחר שהוכח כי קיימת זכאות חוקית לרישום הבעלות

מאת דרון סולומון

רבים מניצולי השואה החיים בחיפה והקריות פועלים בימים אלה להשבת נכסים, קרקעות ועסקים שהיו בבעלות משפחתם באירופה של לפני השואה, נכסים המוערכים ב-230 עד 320 מיליארד דולר. מבדיקה שערך "ידיעות חיפה" עם הנהלת "לגאסי", עולה כי מדי שבוע מתקשרות עשרות משפחות מחיפה והקריות לבדיקת זכאותן לתביעת בעלות על נכסים באירופה. את בדיקת הזכאות ואיתור הנכסים באירופה של מאות הפניות מאיזור חיפה מרכז שלמה טאוב, מנהל הארגון.

ב"לגאסי", עוסקים בהחזרת בעלות לנכסים לקהל יעד אשר מסוגל לספק פרטים אודות הנכס אשר היה בבעלות המשפחה. הנתונים הקריטיים לצורך התחלת תהליך תביעה לגבי בעלות הם: כתובת הנכס, שמות הבעלים דאז ושמות הורי הבעלים. הדרך להעברת בעלות לנכס שונה בין המדינות בהן בוצע השוד. לדוגמה, בפולין, המתנהגת לכאורה כמדינת חוק מודרנית, אם ניתן להוכיח שהיתה בעלות לנכס וזכאות חוקית לירושה - התהליכים קלים יחסית, כאשר מדובר בנכסי פרט. לא כן הדבר ברכוש ציבורי, כאן קיים הצורך להפעיל את מלוא סמכותו של בית משפט בינלאומי דוגמת ביהמ"ש הבינלאומי בשטרסבורג ודומיו.

שלמה טאוב נולד בקראקוב אחרי המלחמה, כן למשפחה אשר איבדה את הכול - בני משפחה ורכוש - בתקופת השחור של השלטון הגרמני בפולין. משיחה עימו, מסתבר שהטיפול בהחזרת בעלות לנכסים שנשדדו - הפכה לאובססיה. באמצעות מאבק משפטי לא אורך הצליח טאוב עוד ב-1999 להתויר לרשות משפחתו נכסים שהושארו בפולין, ומאז הוא פועל ביחד עם שותפיו הפולנים למען תובעים אשר התליטו לא לוותר על זכאות המוקנית להם בהתאם לחוק. לא שהחוק הפולני מזמין את שארית הפליטה לבוא ולקחת נכסים, אבל הנכס הסטטוס המשפטי של הנכס לא השתנה מהותית, או כאשר היתה הלאמה בלתי חוקית - ניתן לסיים תהליכים בהצלחה. הקריאה היא "לבוא ולתבוע את